

SOUR " PLAVA LAGUNA "

RZ " ZS "

SEKTOR ZA EKONOMIKU I ORGANIZACIJU

NEKI OSNOVNI ELEMENTI DRUŠTVENO
EKONOMSKE OPRAVDANOSTI IZDVAJANJA RJ " NAUTIKE " IZ
OOUR " SPORT " I PRIPAJANJA U RO " ADRIATIKTURIST"

POREČ, 15.03. 1988.

1. UVOD

Posljednjih desetak godina Jugoslavija se veoma uspješno uključila u svjetska turistička kretanja . U relativno kratkom roku izgrađena je značajna receptivna baza koja nas svrstava među vodeće receptivne turističke zemlje. Međutim , udio naše zemlje na međunarodnom turističkom tržištu je relativno mali. Povećanje tog udjela treba se temeljiti ne samo na klasičnim oblicima pružanja turističkih usluga, već i sa novim specifičnim oblicima turističkog prometa i potražnje koji se javljaju. Jedan od takvih oblika turističke potražnje je nautički turizam u svim njegovim pojavnim oblicima.

Međutim, u vezi s time u našoj praksi se javljaju nekoliko problema i dilema. Deklarativno gotovo svi nosioci turističkog razvoja ističu potrebu i korisnost izgradnje raznovrsnih objekata za razvoj nautičkog turizma, te uspostavljanje organizacije i potrebnog instrumentiranja za njegovo funkcioniranje.

Stalno se ističe činjenica da naša zemlja ima velike komparativne prednosti za razvoj nautičkog turizma , naročito u pogledu svojeg veoma povoljnog geo-prometnog položaja, maritivnih uvjeta , razvedenosti obale i dr.

I područje naše općine raspolaže izrazitim komparativnim prednostima za razvoj nautičkog turizma.

Navest ćemo neke od njih :

- 1) Povoljni prirodni uvjeti, posebno značajni za aktivnosti u nautičkom turizmu,
- 2) Razvedenost obale,
- 3) Pogodna klima,
- 4) Pogodan geo-prometni položaj ,
- 5) Optimalna izgrađenost i razvijenost ostalih elemenata turističke ponude , smještaj, infrastruktura,, servisi , trgovina i dr.

Ako se prometna potražnja za nautičkim uslugama na sredozemlju može se reći da je ona u dinamičnom porastu , i znatno je viša od raspoložive ponude u posljednje vrijeme čine se veliki naponi oko utvrđivanja nautičko-turističke politike, odnosno planova razvoja nautičkog turizma. Na području naše cjeline postoje 3 marine sa oko

1000 vozova opremljenih za pruženaj kompletnih usluga nautičarima. SOUR "Plava Lguna" raspolaže sa dvije marine na uk. 600 vozova. Ovi kapaciteti sa kojima Poreč , odnosno "Plava Laguna" raspolaže su nedovoljni u odnosu na uk. mogućnosti, i stanje razvijenosti ostalih segmenata ponude. Ocjenjuje se s obzirom na blizinu zapadnog tržišta povoljana geo-prometni položaj prirodne mogućnosti i dr. Da se ponuda u odnosu na potražnju našla nekoliko puta naročito šrio ostali segmenti ug-tur. ponude postoje , kao servisi, raznovrsni smještajni kapaciteti, trgovina, sportski aerodrom i dr. Potražnja kao realizirani oblik nautičkog turističke potražnje kod nas ne prati u visini i asortimana strandardnu potražnju i potrošnju nautičkih turista Evrope i sredozmelja. Neka istraživanja koja su nadena pokazuju da soko 50% inozemne turiste kod nas ne kupuju trgovaačkuu robu u nautičkom turizmu. Bez sumnje da su tome uzrok istančani zahtjevi ove kategorije turista a i naša kvaliteta ponude. Da biu se postojeća prosječna potražnja nautičkih turista koja su prijavljena na oko 25 \$ mogla korisnije povećati vačljalo bi stvoriti takav sistem koji će svojom zamišljenom organizacijom raznih sadržaja i bogatom ponudom odgovoriti na sva pitanja elastične heterogene slojevite nautičko-tur. potražnje. Nisku potražnju orijentirana uglasvnom na zadovoljavanje egzistencijalnih potreba i njena nepovoljna struktuta riješava dfa se u nautičkom turizmu nije postiglo ono neophodno povjerenje i potrebna sigurnost koja se nalazi u tak. klasičnom turizmu, što orijentira na kupnju, nabavu u svom domicilu ili neukus drugoj destinanciji.

1) Anketa Instituta za istraživanje turizma Zagreb, 1982 i 1984. god.

S druge pak strane s obzirom na sovcijalnu str. nautičara koji su u pravilu veće kupovne snage i više društvenog standarda , valja u bduuće sve veću pažnju posvećivati zadovoljavanju svih onih mnogo-brojnih potreba po izboru vuišeg stupnja kvaliteta.

2. CILJ, ZNAČAJ POTREBA IZDVAJANJA RJ "NAUTIKA " IZ SASTAVA OOUR " SPORT " I PRIPAJANJE OOUR "ADRIATIKTURIST".

Ponude nautičkih kapacitetta SOUR "Plava Lagina " i Poreča je u odnosu na mogućnosti tražnje i razvoja ostala, ponude na skromnom nivou.

U srednjoročnim planovima razvoja da svrha isticanja je potreba intenzivnog razvoja nautičkog turizma u skladu razvoja ukupne ug. turističke ponude. Međutim u politici razvoja prevladao je razvoj osnovne dje. ugostiteljstva, Ug. djelatnost dostigla je zavidni nivo razvoja i rezultata, ostvarivši u općini mogućnost prihvata i smještaja preko 100.000. turista u jednom danu .

U radnoj organizaciji "Riviera" čija je osnovna i pretežna djelatnost ugostiteljstvo, turistička djelatnost gdje spadaju nautika nije razvojem pratila ugostiteljstvo. To potvrđuju kapaciteti matina, njihova dinamika razvoja i visina uložених sredstava u odnosu na osnovnu djelatnost. Istina, u posljednje vrijeme i razvoj ostalih kapaciteta ponude stagnira, ali su upak neki novi sadržaji izgrađeni.

Nautika, koja pripada orga. strukturi OOUR "Sport" i "Nautika" je u odnosu na sportsko rekreativnu sportsku ponudu tur. djelatnosti i čvrsta zaokružena organizaciona - ekonomska , radno i tehnološka cjelina za sebe. Nasuprot tome usluge sporta i rekreacije čine komplementarni i nadopunjujući dio ug. djelatnosti, imaju više dolivenih i zajedničkih točaka i organizacione međuzavisnosti. Problematika nautičkog turizma počev od samih propisa, uvjeta, priređivanja, marketinga, tehnologije razvoja i dr. je sasvim druge prirode u odnosu na ugostiteljsku djelatnost. Iz toga razloga ni zajednička funkcija RO "Riviera" a djelomično i SOUR-a nisu adekvatno organizirane i ekipirane da bi mogle kvalitetno da prate ovu djelatnost. Zbog različitosti interesa sputavanje i razvoj nautičkog turizma a preferisana osnovna djelatnost i pored izrazitih ekonomskih efekata koja ova djelatnost polučuje.

Ovih par navedenih razloga izdvajanja RJ "Nautika" iz sastava OOUR "Sport" i pripajanja novj RO "Adriatikturist" ne znači, nikakvu garanciju i sigurnost da će se nautički turizam u buduće brže i intenzivnije razvijati. Ova organizaciona promjena koja se temelji na principu podjele rada i specijalizaciji koji je kao polazna osnova svestrana i prihvaćeni SAS-om o udruživanju u SOUR je pretpostavka za efikasnije praćenje i primjenu sistemskih mjera i propisa , organizaciju zajedničkih funkcija, povećanja tehnologije na tržištu , odnosno svih nautičkih aktivnosti. naravno, razvoj kapaciteta u nautičkom turizmu kao kapaciteta ostalih segmenata turističke ponude nije i nesmije biti isključivo

briga RO "Adriatikturist" već SOUR-a "Plava Laguna " i općine u cjelini. Ekonomska opravdanost i širi društveni značaj se postigne samo onda kada se tržišne i razvojne mogućnosti koriste bez obzira na organizacionu pripadnost.

Prelaskom RJ "Nautika " U RO "Adriatikturist" moguće je i postići određene uštede i efekte u poslovanju koji su se do sada manje koristili . Radna jed. "Nautika" raspolaže brodovima za prevoz radnika i turista koji su prelaskom u "Adriatikturist" mogu koristiti i za izlete. Održavanje i servisiranje plovih jedinica "Adriatikturist" vršit će se u radionici marine a zatupanje agenecijskih poslovi , prodaja čartera i vezova u marinama vršit će se efikasnije u RO "Adriatikturist" .

3. PROJEKCIJA STJECANJA I RASPODJELE DOHOTKA NAUTIČKE DJELATNOSTI

u 000			
OPIS	1987	1988	INDEX
Ukupan prihod	759.117	1.400.000	184
Materijalni troškovi	217.372	462.230	213
Amortizacija	38.374	70.450	184
Dohodak	541.745	977.770	180
Obaveze iz dohotka	219.781	265.450	121
Čisti dohodak	321.963	712.320	221
osobni dohoci i ZP	150.449	228.420	152
Ostatak čistog dohotka	171.515	483.900	282
Broj zaposlenih radnika	38	45	118

Prezentirani podaci pokazuju da je djelatnost nautike veoma akumulativna. Ostvareni čisti dohodak po radniku je znatno iznad prosjeka koji se ostvaruje u ugostiteljstvo i drugim radnim djelatnostima što jasno govori o tome da bi djelatnost nautičkog turizma trebala ubuduće intenzivnije razvijati. Izvršena projekcija stjecanja u raspodjelu dohotka za 1988. godinu ukazuje na porast rezultate poslovanja. Predviđeno povećanje rezultata poslovanja u skladu je sa zajedničkim elementima planiranja na nivou SOUR-a.

4. DRUŠTVENO-EKONOMSKA OPRAVDANOST RAZVOJA RJ " NAUTIKA " IZ OUR "SPORT" I PRIPAJANJA RO " ADRIATIKTURIST"

Radna jed. "Nautika" koja prelazi u RO "Adriatikturist" ukazuje veoma dobre poslovne rezultate. Prelaskom u novu RO za turizam očekuje se da će ti rezultati biti još bolji. Naime, u novoj RO djelatnost nautičkog turizma biti će jednaka od načajnih djelatnosti sa drukčijim tretmanom u odnosu do sada. Organizacija zajedničkih funkcija u RO "Adriatikturist" biti će prilagođena potrebama tur. djelatnost i nautičkog turizma počev od praćenja ove problematike, raznih aktivnostina različitim niovima, praćenje propisa, tržišnih nastupa i dr. Očekuju se i značajne uštede u poslovanju, odnosno boljem korištenju i značajne uštede u poslovanju, odnosno bolje korištenje kapaciteta, i to izletnički brodovi, servisiranje i održavanje, i agencijskih plovila i drugo.

Prodajom chartera i vezova boljom organizacijom nastupa na tržištu, realno je da će se povećati ukupan prihod od ove djelatnosti znatno iznad projekcije u ovoj sezoni. I će se efekti znatnije ostvarivati u narednim godinama.

Kad je riječ o razvoju treba imati na umu da su investicije u nautički turizam veoma kompleksne i raznovrsne jer je potrebno istovremeno razvijati više djelatnosti, kao servisi, čuvanje, ugostiteljska trgovina i dr. Za to se postavljaju pitanja da bi kapaciteti ovih heterogenih djelatnosti treba investirati samo jedan investitor.

Smatram da se kao nosioci razvoja nautičkog turizma kod nas trebaju angažirati svi subjekti S OUR-a koji na indirektan i direktan način ulaže svoj interes.

Prilog su to nekoliko razloga :

- investicije su kompleksne i velike, pa za jednog investitora predstavljaju veliki poslovni rizik,
- pojedine vrste djelatnosti kao ugostiteljske i trgovinske postižu razvojem nautičkog turizma veće efekte,
- dodatno se angažira radna snaga u tim kapacitetima čime se postiže i veća društvena opravdanost razvoja nautičkog turizma,
- razvojem nautičkog turizma ostvaruje se općenito društvena rentabilnost,

što ima šire značaje od interesa samo jedne organizacije koja je nosioc razvoja ove djelatnosti,

5. STANJE OOUR "SPORT" IZDVAJANJEM RJ " NAUTIKA "

OOUR "Sport i nautika" u sadašnjoj organiziranosti ima tri radne jedinice i to : "Sport" , "Intersportcentar" i "Nautika". Prema podacima o poslovanju za 1987. godinu ovaj OOUR je ostvario ostatak čistog dohotka od 109.082.648.- dinara . Ako se analiziraju podaci po radnim jedinicama stanje je sljedeće : RJ "Sport" ima ostatak čistog dohotka od 28.605.504.- din. RJ "Intersportcentar" negativan ostatak od 91.038.184.- din. a RJ "Nautika" 171.515.326-. dinara.

Veliki dio troškova odsjeda na šifru zajedničkih poslova OOUR-a pa će rezultati nešto drukčije izgledati. Zbog toga i drugih nerasčišćenih stavki dati rezultati poslovanja po RJ nisu potpuno egzaktni, već ih treba uzeti sa određenom rezervom. Međutim, podaci ovakvi kakvi jesu jasno prikazuju ekonomsku ulogu OOUR "Sport" nakon reorganizacije koja je u toku..

Financijske rezultate sportsko-rekreacijske usluga nebi trebala tretirati već kontekstu rezultate poslovanja svih ugostiteljskih OOUR-a. Efekti koji se postižu sportskom ponudom su direktni i indirektni i nije ih lako razlučiti. To sam potvrđuje da ovaj segment ponude spada u ukupnu ponudu RO "Riviera" te da kvalitetom i raznovrnošću upotpunuje naš turistički proizvod i imidž Poreča.

Naravno, to ne znači da nismo zainteresirani i za direktne efekte sportsko-rekreativne ponude koji se dobrom organizacijom mogu postići. U sklopu ugos. usluga isto tako postoje neki segmenti ponude koji nisu sa ekonomskog aspekta rentabilni, ali mogu biti zastupljeni u ukupnoj ponudi sa ukupnom opravdanošću i rezultat rentabilnošću. Tako bi trebalo tretirati i OOUR "Sport" odnosno rezultate koji se postižu vodeći najviše računa o kvaliteti usluga i zadovoljavanju zahtjeva turista krajnjeg zajedničkog cilja.

OOUR "Sport" sa radnim jedinicama "Sport" i "Intersportcentar" treba prema normativnom aktom osigurati od strane ugostiteljskih OOUR-a isti ekonomski položaj, naročito radnika kako bi kvaliteta usluga bila na potrebnom nivou.

Problematika razvojem unapređenje sportsko-rekreativnim uslugama mora isto tako biti zajednička briga svih ugostiteljskih OOUR-a.

Ugostiteljski OOUR-i su i do sada u sklopu svojih sadržaja ponude investirali u razvoj ostalih segmenata ponude, među kojima i sport i rekreaciju.

Poreč je do sada bio primjer dobre suradnje na tom planu i primejer razvoja mnogih sportsko-rekreativnih sadržaja, po čemu je stekao zavidni imidž u zemlji i svijetu pa bi na takvom glasu trebali i ostati.

6. ZAKLJUČAK

Reorganizacija OOUR-a "Adriatikturist" u Radnu organizaciju za turizam je prema elaboratu potpuno opravdana ako se taj proces zasniva na dogovornom općem principu podjele rada i specijalizacije u SOUR-u.

Budući da je nautika turistička djelatnost to je opravdanost prelaska ove RJ u sastav RO "Adriatikturisz" i sa društvenog i ekonomskog aspekta logična i evidentna. Ta opravdanost se formira na nekoliko ranije nevedenih elemenata koji su jedna od pretpostavki boljih rezultata poslovanja.

Ova konstatacija vrijedi i za druge pravce turističke djelatnosti koji ne prelaze u turističku radnu organizaciju već se nastoje zadržati u sklopu neke druge djelatnosti.

Gledajući razvojno, nautički turizam će ovom reorganizacijom dobiti onoliko koliko čitav sistem SOUR-a, bude ulagao i imao razumijevanja za investiranje u ovu izrazito rentabilnu i dohodovnu djelatnost.